

Het kerstfeest van Bart

„Nee Bart, het spijt me, maar je kunt echt niet mee!”

Bart stamp met zijn voet op de grond. Heel hard. De glazen op tafel rinkelen.

„Ik snap het best wel hoor! Het mag natuurlijk niet van Sjaak. Nou, ik vind het gemeen!”

Moeder zucht en trekt hem naast zich op de bank.

„Bedaar nu eens Bart. Je moet het proberen te begrijpen. Sjaak en ik zijn moe van het werken. De laatste maanden waren zo vreselijk druk. Vooral voor Sjaak. Wij willen, nee, wij moeten er deze kerstvakantie echt even samen uit.

Zo erg is het toch niet om twee weekjes ergens te logeren? In de zomervakantie vond je het toch ook leuk om bij je vriendje te slapen?”

„Dat was maar één nachtje, en toen was het geen kerstfeest. Ik wil alleen maar naar pappa!”

Moeder schudt haar hoofd.

„Dat kan niet Bart. Je vader heeft de hele week nachtdienst op de taxi en dan moet hij overdag slapen. Hij heeft gezegd dat je dit jaar niet met Kerst bij hem kunt zijn.”

Bart springt van de bank af.

„Maar waarom moet ik dan naar oom Luuk en tante Sjaan? Ik ken die mensen amper!”

„Tja, ik weet ook wel dat je liever ergens anders heen zou gaan, Bart. Maar we hebben geen grote familie. En ze zijn allemaal zo druk met de feestdagen! Oom Luuk en tante Sjaan hebben zelf geen kinderen, ze vinden het fijn dat je komt!”

Bart staat stil voor het raam en schuift het gordijn een stukje opzij. Buiten is het donker. Heel donker. De gure winterwind slaat de regen hard tegen het raam. Bah, wat een nare kerstvakantie zal het worden.

„Als papa er nog was,” snikt hij opeens. .. „Dan gingen we morgen een kerstboom kopen, en dan mocht ik de mooiste uitzoeken. En dan gingen we met z’n allen de boom optuigen. Met ballen, en lichtjes en een mooie piek. En dan mocht ik de stekker van de lichtjes in het stopcontact doen en dan gingen ze branden...”

Bart draait zich om en rent snikkend de kamer uit. Op zijn eigen kamertje laat hij zich op zijn bed vallen.

De regendruppels trekken strepen over het raam. Bart ziet het niet. Het is bitter koud in zijn kamertje, maar hij voelt het niet. Bart denkt aan vroeger. Het is net, alsof hij het opnieuw meemaakt.

Samen met pappa maakt hij de lichtjes aan de dakgoot vast. Een hele lange sliert lampjes, wel vijf meter lang. Pappa staat boven op de ladder, en hij beneden. Hij moet zijn vader het gereedschap aangeven. Pappa maakt de sliert met spijkertjes vast, en dan... als het straks donker wordt, dan lijkt hun huis opeens heel anders, veel mooier, met zo’n lange lint van lichtjes langs de voorkant. Voor de ramen heeft mamma sterren gehangen, ook met lichtjes erin.

Als alles klaar is, dan doen ze de lampen in huis uit, behalve de lichtjes in de kerstboom en in de sterren. En dan... oh dan komt het mooiste. Dan lopen ze de tuin in, om naar hun huis te kijken. Zo mooi is dat! En dan legt pappa zijn ene arm om mamma’s schouder, en zijn andere arm om die van hem.

In het donkere kamertje glinsteren zacht de tranen in de ogen van Bart. Huilend valt hij die avond in slaap.

Als Bart de volgende middag uit school komt, staat de tas met zijn kleren al klaar in de gang. „Vlug Bart. We hebben niet veel tijd, want Sjaak en ik moeten het vliegtuig van zeven uur halen.”

Snel klokt Bart een glas cola naar binnen. De prikkels komen in zijn neus.

Onderweg in de auto zeggen ze niet veel tegen elkaar. Moeder moet goed op de weg letten, want het heeft vannacht gevoren. Alle regen van gisteren is nu ijs geworden. Soms is daardoor de weg heel glad.

Als ze een poosje hebben gereden, kijkt moeder opzij.

„O ja, Bart, voordat ik het vergeet te zeggen: oom Luuk en tante Sjaan zijn christelijk.”

„Oh,” zegt Bart.

Weer is het stil in de auto. Alleen het geluid van de motor en het gezoem van de verwarming is te horen.

„Wat is dat eigenlijk?” vraagt Bart na een poosje.

„Wat?” vraagt moeder verbaasd.

„Nou, christelijk.”

Moeder haalt haar schouders op.

„Dan geloof je in God.”

„Oh,” zegt Bart. Meer praten ze niet met elkaar.

Bart heeft de hele dag al een beetje buikpijn en hoe dichterbij het huis van oom Luuk komen, hoe erger het wordt. Het is geen echte buikpijn. Niet van die buikpijn die je hebt als je ziek wordt, maar buikpijn die je krijgt als je bang bent. Bart is bang. Bang voor die vreemde oom en tante, die hij amper kent, en die ook nog eens christelijk blijken te zijn.

Ze rijden een kleine dorpje binnen. “Hier ergens wonen ze,” zegt moeder. Zijn buikpijn wordt opeens heel erg.

Hoe zien ze er ook alweer uit? Zouden ze erg streng zijn? Waar zou hij moeten slapen?

Bart en zijn moeder stappen uit de auto. Nog voordat ze hebben gebeld, gaat de deur open.

Een vrouw staat in de deuropening en lacht vriendelijk. Oei, wat is die tante Sjaan al oud, denkt Bart.

„Hallo Petra, dag Bart. Fijn dat jullie veilig zijn aangekomen, over die gladde wegen. Wil je een kopje thee, of koffie misschien?” vraagt tante Sjaan.

„Nee, echt niet Sjaan. Ik moet meteen terug... Misschien als ik Bart weer kom halen... ja, dan heb ik meer tijd... Nee, nu niet, echt niet.”

Moeder loopt naar Bart toe, die stilletjes in een hoek van de kamer is blijven staan.

„Nou Bart, tot over twee weken dan he? Dan kom ik je weer ophalen. Enne... gedraag je netjes hoor!”

Moeder haalt haar hand even door zijn haar en geeft hem een kus. Bart kust moeder niet terug.

Als de auto de hoek om is, kijkt Bart verlegen om zich heen.

Zijn buikpijn is er nog steeds. Mooie kamer heeft tante Sjaan, ziet hij. Heel groot ook, veel groter dan bij hem thuis. Aan de muren hangen schilderijen, een grote klok en een paar fotolijstjes. Opeens ziet hij in de hoek een vreemd ding staan. Het is een grote donkere kast van hout, met een bank ervoor. Hij bekijkt het ding van alle kanten. Tante Sjaan glimlacht.

„Dat is een orgel, Bart. Die heb je zeker nog nooit eerder gezien?”

Hij schudt zijn hoofd.

„Oom Luuk zal er vanavond wel op spelen. Dat doet hij elke avond. Hij kan heel mooi spelen hoor! Maar dat moet ook, want hij is organist in de kerk.”

„Gaat oom Luuk vandaag nog een kerstboom kopen?” vraagt hij. „En mag ik dan meehelpen optuigen? Ik kan dat heel goed hoor! Thuis mag ik pappa ook altijd helpen,” vertelt hij enthousiast. „Nou ja, vroeger, toen pappa er nog was...” laat hij er dan een beetje verdrietig op volgen.

Tante Sjaan glimlacht en schudt haar hoofd.

„We hebben nooit een kerstboom.”

„Hè?” Bart kijkt haar verwonderd aan. Geen kerstboom? Hoe kun je nou kerstfeest vieren zonder kerstboom? Daar snapt hij niets van, maar hij is te verlegen om het te zeggen.

„Kom maar mee, Bart, dan gaan we eerst je slaapkamer eens bekijken. Neem je tas mee, dan kunnen we je kleren opbergen.”

Bart pakt zijn zware tas uit de gang en sjoert het ding achter tante Sjaan de trap op.

Op de overloop zijn drie deuren. Tante Sjaan doet ze een voor een open.

„Kijk, dit is jouw kamertje, Bart.”

Hij stapt het kamertje in en kijkt rond.

Het is een heel gewone slaapkamer. Langs de wand staat een bed. Op het bed ligt een dekbed met allemaal auto's erop, en op het kussen prijkt een grote vrachtwagen. Een Scania, ziet hij direct, want hij houdt van vrachtwagens en kent bijna alle merken. Nou, dat is in ieder geval gaaf, denkt hij.

Tante Sjaan heeft de tas op het bed gezet en haalt zijn kleren eruit.

„Ik moet nodig aan het eten beginnen, Bart. Wat denk je, kun je je een half uurtje alleen vermaken?”

Bart moet er even om lachen. Ha, thuis is hij niet anders gewend, moeder is immers zo vaak weg.

„Geen probleem hoor tante Sjaan,” zegt hij. „Ik heb een video met een gave tekenfilm bij me. Mag ik die beneden kijken?”

„Wij hebben geen video, Bart. En ook geen televisie,” zegt tante Sjaan zacht.

Wat? Hebben ze hier geen televisie? Hij snapt er steeds minder van. Geen kerstboom, geen televisie, maar wel een orgel.

Barft pakt zijn leesboek van het bureautje. „Geeft niet hoor tante Sjaan,” zegt hij dan. „Ik heb gelukkig ook nog een leesboek meegenomen.”

Hij gaat in de woonkamer op een poef voor de brandende kachel zitten. Hm, lekker is dat om het vuur in je rug te voelen gloeien. Thuis hebben ze alleen centrale verwarming, maar zo'n vuurtje in de kamer is eigenlijk veel fijner, vindt hij.

Hij slaat het boek open bij het vouwtje en probeert te lezen. Maar echt lezen doet hij eigenlijk niet.

In de keuken hoort hij zijn tante bezig met het eten.

Hoe zou oom Luuk zijn? Zo meteen komt hij natuurlijk thuis. Zou hij aardig zijn? Net zo aardig als tante Sjaan? Of juist heel streng?

Opeens beseft hij dat zijn buik geen pijn meer doet. Hij kijkt de schemerige kamer eens rond. Een fijne kamer is het, vindt hij. Ja, zegt hij zachtjes tegen zichzelf, het is misschien toch niet zo erg om hier een poosje te logeren... tenminste, als die oom Luuk maar net zo aardig is als zijn vrouw!

Grind knierpt onder autobanden. Een portier slaat dicht. De voordeur wordt open gedaan. Voetstappen klinken in de gang. Even voelt Bart weer buikpijn. De deur naar de kamer zwaait open, een grote man stapt binnen.

„Hallo Bart!” Met twee grote stappen staat oom Luuk voor hem, zijn grote hand naar Bart uitgestoken.

„Ha kerel, geef me de vijf!” Zijn harde stem dreunt door de kamer.

Een beetje bibberig geeft Bart zijn oom een hand.

„Wat is dat nou? Laat ik je schrikken jongen? Dat was niet mijn bedoeling hoor.”

Ze eten in de keuken. Bloemkool met aardappels en vlees. Gelukkig vindt Bart dat lekker, zijn bord is zo leeg.

De maaltijd begon wel een beetje raar, Bart moet er onder het eten steeds aan denken. Toen ze allemaal zaten, hadden oom Luuk en tante Sjaan opeens hun handen gevouwen en hun ogen dicht gedaan. Toen had oom Luuk zomaar, met zijn ogen dicht, allemaal woorden gezegd. Bart had ook snel zijn handen gevouwen en zijn ogen dicht gedaan.

Nu ze klaar zijn met eten, pakt oom Luuk een dik zwart boek van de kast. Verbaasd kijkt Bart hem aan. Wat gaat hij doen?

„Kijk Bart, dit is de Bijbel. Daar heb je vast wel eens van gehoord?”

Hij knikt. Ja, op school heeft de meester er wel eens wat van verteld.

Oom Luuk slaat het boek open en bladert er even in.

„Na het eten lezen we er altijd een stukje uit. Want in dit boek staan de woorden van God. En die woorden kunnen ervoor zorgen, dat je heel gelukkig wordt.”

Bart spitst zijn oren. Gelukkig? Nou, dat wil hij wel! Hij voelt zich immers zo vaak ongelukkig. Maar als oom Luuks met zijn dreunende stem uit het boek leest, zakt zijn interesse. ‘t Is zo moeilijk, hij begrijpt er niks van.

En daarna, als ‘t klaar is, vouwen ze weer hun handen. Het is zo vreemd allemaal, zo anders dan thuis.

Na het eten helpt Bart tante Sjaan met de vieze borden in de vaatwasmachine zetten. Op zijn knieën zit hij voor de vaatwasser en zet de borden in het rek. Tante Sjaan is in de kamer bezig, en oom Luuk is nog even naar het dorp, zoals hij dat noemde. Opeens hoort Bart de keukendeur opengaan.

In de opening staat een meisje van zijn leeftijd.

„Hallo!” zegt ze vriendelijk. „Jij bent zeker Bart? Ik ben Marije. Ik woon in het huis hiernaast.”

Wat een leuk meisje, denkt Bart.

„Zal ik je helpen?” vraagt Marije.

Samen zetten ze de vaat in de machine.

„Morgen is het kerstfeest. Fijn he?” zegt ze.

„Ja. Maar ‘t is hier wel een beetje raar hoor,” zegt Bart.

„Raar? Wat bedoel je?” vraagt Marije.

„Nou, ze hebben hier niet eens een kerstboom.”

„Een kerstboom? Hebben jullie thuis dan wel een kerstboom?”

„Tuurlijk! Anders kan je toch niet echt kerstfeest vieren?”

Marije kijkt hem aan. Tussen haar ogen verschijnt een denkrimpeltje.

Bart kijkt haar aan. Waar zou ze aan denken?

„Kerstfeest moet je in je hart vieren. Je moet er aan denken dat de Heere Jezus is geboren.”

„Oh, het Kindje in de stal! Ja, dat heb ik wel eens gezien, op school op een plaat. Maar da’s iets van heel vroeger.”

Marije ogen lichten ineens op. Ze rent naar de kamer. Bart kijkt haar verwonderd na. Hij hoort haar praten met tante Sjaan. Dan rent ze weer terug naar de keuken.

„Bart, ik heb een heel mooi plannetje. En het mag...!”

„Wat mag?” wil Bart weten.

„Ik heb aan je tante gevraagd of je morgen met mij mee mag naar het kinderkerstfeest!”

Marije kijkt hem stralend aan. Maar Bart zegt niks.

„Vind je het niet leuk?” vraagt Marije met een klein stemmetje. Oh, wat zou het jammer zijn als hij niet mee wilde. Het was juist zo’n goed plan, want op kinderkerstfeest vertelt een meester of juf van de zondagsschool altijd zo’n mooi verhaal over het Kindje Jezus, en dan zou Bart het vast wel begrijpen.

„Wat is dat dan, een kinderkerstfeest?” vraagt Bart.

„Weet je dat niet eens?” roept Marije uit. „Nou, het is heel fijn hoor! Dan mag je met alle kinderen voor in de kerk zitten en dan...”

„In de kerk? Maar ik, ik ben nog nooit in een kerk geweest.”

„Oh, dat geeft niks hoor. Je mag wel bij mij zitten. Ga je dan mee?”

Bart hoort aan haar stem hoe graag Marije wil dat hij mee gaat. Een beetje weifelend knikt hij van ja.

„Fijn! Dan kom ik je morgenmiddag om vier uur ophalen.”

De volgende morgen maakt oom Luuk hem wakker. Na het ontbijt lopen ze naar de kerk. Bart kijkt zijn ogen uit. De kerkdienst vindt hij niet spannend. Het orgelspel en het zingen, dat vindt hij wel mooi, maar van wat die man vooraan allemaal zegt, daar begrijpt hij niets van. Hij hoopt maar dat het vanmiddag anders zal zijn.

Tijdens het zingen kijkt hij naar boven, naar het orgel. Daar ergens, achter al die glimmende pijpen zit oom Luuk. Tjonge, die kan wel mooi spelen! Het orgel in de kerk klinkt ook nog veel mooier dan bij oom Luuk thuis.

Na de kerkdienst drinken ze koffie, en eten ze kalkoen.

Ze zitten heel lang aan tafel. Na het eten komt Marije hem ophalen.

Als ze samen naar de kerk lopen, wordt het al een beetje donker. En het sneeuwt een heel klein beetje!

„Ik hoop dat het de hele nacht doorgaat, dan kunnen we samen sleeën!” zegt Bart.

Er zitten al veel kinderen in de kerk. Marije en Bart gaan op de derde bank van voren zitten.

En dan hoort Bart voor het eerst in zijn leven het Kerstverhaal.

„Het is nacht, pikdonkere nacht,” zo vertelt de meneer voor in de kerk.

„Nergens is een lichtje te zien. Het is donker, zo donker, dat je geen hand voor ogen kunt zien. Of toch... daar in de verte... flonkert daar toch iets? Wat vlammetjes... een klein vuurtje? Ja. Maar wie gaat er nu toch midden in de nacht buiten bij een vuurtje zitten?”

Gespannen luistert Bart naar het verhaal. Wat kan die meneer mooi vertellen. ‘t Gaat over herders, die daar bij een vuurtje de wacht houden over hun schapen.

„Die herders waren ongelukkig. Weet je waarom? Omdat het allemaal zo donker was. Ja, buiten in het veld was het donker, het was nacht. Maar in hun hart was het ook zo donker. Ze voelden zich zo slecht, zo ongelukkig. Heb jij dat ook wel eens? Dat je je ongelukkig voelt? Dat je soms wel eens denkt: waarom leef ik eigenlijk? Wat heeft het eigenlijk voor zin dat ik op de aarde ben? Dat je je eenzaam voelt. Alleen op deze wereld?”

Bart knikt. Ja, zo voelt hij zich zo vaak.

De meneer vertelt verder. Hoe opeens een fel licht uit de hemel komt. Een engel staat bij de herders. Doodsbang vallen ze op de grond, tot die engel zegt dat ze niet bang hoeven te zijn, want hij heeft een hele mooie boodschap voor hen. Namelijk, dat Jezus is geboren. De Zaligmaker, Die op aarde is gekomen om mensen gelukkig te maken. Gelukkig, omdat ze door Hem weer van God kunnen gaan houden.

Bart luistert geboeid. Nu begint hij een beetje te snappen wat Marije zei, dat je kerstfeest in je hart moet vieren.

Als het verhaal uit is, wordt er nog gezongen. Ook zeggen een paar kinderen teksten op uit de Bijbel.

Voordat ze weggaan, krijgen alle kinderen nog een zak snoep en een boek. Bart staat een beetje achteraan en ziet hoe alle kinderen bij de lange tafel een boek uit zoeken. Hij wacht tot Marije bij hem terug komt.

Opeens hoort hij een stem.

„Jij mag ook een boek uitzoeken, ‘t is voor alle kinderen.”

De meneer die het kerstverhaal heeft verteld, kijkt hem vriendelijk aan.

„Maar... maar ik hoor hier eigenlijk niet, hoor...” zegt Bart.

„Bij ons hoort iedereen erbij. Kom maar mee, dan zullen we samen een mooi boek uitzoeken.”

Even later heeft Bart een spannend boek in zijn handen, en ook nog een zak snoep.

Samen met Marije schuifelt hij even later in de lange rij mee naar buiten. Het heeft de hele avond hard gesneeuwd, de hele wereld is bedekt onder een mooie dikke laag sneeuw. Ze rennen en glijden naar huis en hebben onderweg dikke pret.

Als Bart die avond op bed ligt, denkt hij lang na over alles wat hij beleefd heeft. Dan vouwt hij onwennig zijn handen en sluit hij zijn ogen. Hij wil bidden. Net als oom Luuk. Net als die meneer die zo mooi kon vertellen. Maar hij weet niet hoe het moet. Toch probeert Bart het.

„Heere Jezus, wilt U ook voor mij zorgen... wilt U mij weer gelukkig maken... Wilt U mij leren bidden....”

Even glimlacht hij stil voor zich uit in het donker. Hij voelt zich voor het eerst sinds weken tevreden. Echt tevreden. Dan valt hij in slaap.

Eeuwoud Koolmees